

คนเดินหลงป่า

ระพี สาคริก

.....

คนเดินหลงป่า เป็นข้อความซึ่งหากนำมาคิด อาจทำให้บางคนหาทางออกซึ่งถือเป็นบทสรุปได้ไม่ถนัดนัก ในเมื่อไม่อาจรู้ว่าคำพูดประโยคนี้ต้องการอะไร เมื่อไม่รู้ว่าผู้พูดต้องการอะไร ย่อมไม่รู้ว่าพูดแล้วจะไปจบลงตรงไหน

ฉันขอพูดทิ้งไว้เป็นปริศนาให้แต่ละคนนำไปคิด เพื่อค้นหาความจริงได้เองอย่างอิสระ

ถ้ามีคนถามว่า หากไม่บอกว่าพูดทำไมและพูดไปเพื่ออะไร ถ้าอย่างนั้นทำไมถึงเอามาพูด? นอกจากนั้นอาจล้าทับต่อไปอีกว่า เมื่อพูดได้ก็ต้องตอบออกมาให้ได้

ถึงกระนั้นฉันก็ยังคงใจแข็ง ไม่ว่าใครจะว่ายังไงฉันยังคงคือไม่ตอบอยู่นั่นเอง เพราะความต้องการให้เธอคิดเองเป็น แทนที่จะให้คนอื่นต้องมาช่วยคิดให้ ใครจะว่ายังไงก็สุดแล้วแต่ แต่เพราะความหวังดีที่ต้องการให้เธอเป็นตัวของตัวเอง แม้วันนี้เธอจะโกรธฉัน วันหนึ่งข้างหน้าอาจนึกถึงบุญคุณฉันก็ได้

ช่วงหลังๆ เมื่อพูดถึงป่า หลายคนมักมีแนวโน้ม มองออกจากตัวเอง มุ่งไปสนใจอยู่กับป่า ซึ่งมีต้นไม้ สิงสาราสัตว์นานาชนิด รวมถึงต้นน้ำลำธาร โดยที่คิดว่ามันเป็นธรรมชาติที่สวยงาม ทำให้มีความสุขสำราญจนกระทั่งลืมทุกสิ่งทุกอย่าง

แต่ขอโทษที่ ฉันขอพูดต่อไปอีกหน่อยหนึ่งว่า เมื่อเธอตกอยู่ในสภาพลืมทุกสิ่งทุกอย่างได้แล้วเธอลืมตัวเองด้วยหรือเปล่า? ถ้าเป็นเช่นนั้นฉันคงต้องคิดว่า **แทนที่ป่าจะสะท้อนผลสร้างเธอให้เป็นคนขึ้นมา มันกลับส่งผลทำลายความเป็นคนของเธอเอง** จนกระทั่งในที่สุดคงไม่หยุดแค่นั้น หากมีทรัพย์สินเงินทองอย่างเหลือล้น เธอคงนำไปใช้เปลี่ยนสภาพป่าให้เป็นรีสอร์ทเพื่อพักผ่อนหย่อนใจให้เป็นวิมานของตัวเอง จนกระทั่งเลยไปถึงการใช้เป็นเครื่องมือหาประโยชน์ทางธุรกิจร่วมด้วย

ชีวิตฉันเกิดมาก็ยาวนานมากอ้อไช้ จึงมีโอกาสมองเห็นภาพรวมการเปลี่ยนแปลงของสังคม จากอดีตมาจนถึงปัจจุบันได้อย่างชัดเจน

หากมองย้อนยุคกลับไปสู่ช่วงก่อนๆ ฉันพบความจริงว่ายังมีผู้ที่สะท้อนจิตสำนึกกลับมาสู่ตัวเอง เพื่อสารภาพความจริงจากใจอย่างเห็นได้ชัด แต่มาถึงยุคนี้คนส่วนใหญ่กลับสะท้อนแนวโน้มมองสิ่งต่างๆ ออกจากตัวเองกว้างขวางมากขึ้น

พฤติกรรมดังกล่าวได้สะท้อนความจริงให้รู้ว่า คนทุกวันนี้เห็นแก่ตัวกันมากขึ้น แม้พูดถึงปากก็มุ่งออกไปยังป่าซึ่งอยู่ด้านนอกตัวเอง มากกว่าการหวนกลับมารู้ความจริงว่า ป่าที่แท้จริงนั้นอยู่ในใจเราแต่ละคน

ก็เพราะไม่เข้าใจสิ่งที่อยู่ในรากฐานตัวเองนะสิ จึงทำให้เกิดการแย่งชิงทรัพย์สินเงินทองซึ่งหาใช้สิ่งที่ตนควรได้มาโดยชอบธรรมไม่

นอกจากนั้น เรายังพบความขัดแย้งซึ่งเอาแต่มุ่งระบายออกจากใจตัวเอง นับตั้งแต่การพูดในสิ่งที่ไม่ควรพูด ไปจนถึงขั้นทะเลาะเบาะแว้ง ช่วงชิงอำนาจและผลประโยชน์ระหว่างกันอย่างเปิดเผย โดยที่ไม่รู้สึกตัวว่าทำอะไรลงไปให้ผู้อื่นเสื่อมศรัทธา

ศรัทธาบารมี เป็นสิ่งที่อยู่ในใจคน แม้มีการแสดงออกก็จะเปิดออกมาจากใจตัวเองอย่างเป็นธรรมชาติ เพราะรู้ซึ่งถึงการปฏิบัติจากอีกด้านหนึ่งซึ่งมีผลเข้าถึงใจตัวเองอย่างลึกซึ้ง แต่คนทุกวันนี้ ส่วนใหญ่มักใช้วิธีโฆษณาชื่นชมตัวเองโดยที่คิดว่า ตนจะได้สิ่งที่ผู้อื่นหยิบยื่นมาให้ใช้บำบัดความอยาก

แม้เรื่องของประชาธิปไตย ผู้ที่เข้าไปอยู่ในแวดวงดังกล่าวซึ่งหมายถึงการมีผลได้เสีย กลับพูดออกมาเองว่า **ประชาธิปไตยก็ต้องมีความขัดแย้ง** บ้างก็กล่าวว่า**ประชาธิปไตยก็ต้องมีการเลือกตั้ง**

ซึ่งคนเหล่านี้ขาดการรู้รัฐธรรมนูญที่อยู่ในใจตัวเองได้อย่างลึกซึ้ง มีผลทำให้สังคมปัจจุบันเชื่อว่าสิ่งที่เป็นส่วนปลายคือรากฐาน หรืออีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่า **สังคมเปลี่ยนแปลงมาถึงยุคซึ่งมองสิ่งต่างๆ มุ่งไปเน้นความสำคัญได้แค่ปลายเหตุ**

หากนำประเด็นที่เป็นปัญหามาพิจารณาให้เห็นความจริงถึงสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน หลายคนรู้สึกว่ขณะนี้ปัญหาเกิดขึ้นทั่วไปหมด

หากคนส่วนใหญ่ยังตกอยู่ในสภาพที่มองออกจากตัวเองด้านเดียว ย่อมมองข้ามความจริงไปว่า แท้จริงแล้วปัญหาของแต่ละคนคือเงื่อนไขซึ่งแฝงอยู่ในใจตัวเองนั่นแหละ ถ้าเรายังไม่

อาจหวนกลับมามองเห็นความจริงจากใจตนเองได้แล้ว คงไม่มีใครอื่นจะสามารถช่วยแก้ไขอะไรๆ ให้ได้ ดังนั้นยิ่งร้องแหย่แหย่ไปมากแค่ไหน ตนนั้นแหละกำลังเพิ่มปัญหาให้กับตัวเองมากขึ้น

ฉันพูดไปพูดมากก็นานพอสมควรแล้ว หากใครคิดว่าฉันกำลังพูดวกไปวนมาเพราะหาทางออกไม่ได้ มันก็คงใช่สำหรับคนที่คิดนั้นแหละ ดังนั้นจึงไม่แปลกใจอะไรที่ว่า แต่ละคนอาจคิดไม่เหมือนกัน หากถือเป็นเรื่องธรรมดา ไม่เช่นนั้นแล้วความจริงคงไม่ใช่ไว้อย่างชัดเจนว่า **มนุษย์ที่อยู่ร่วมกันภายในภาพรวมย่อมมีความหลากหลาย**

มีชนรุ่นหลังบางคนที่เข้ามานั่งคุยกับฉันแล้วพูดว่า **อาจารย์เป็นคนเก่ง ทำยังไงถึงจะให้ผู้ใหญ่คนอื่น ๆ เก่งอย่างอาจารย์บ้าง**

ฉันมองหน้าเขาด้วยความรักความเข้าใจ แล้วจึงพูดย้อนกลับไปว่า **ผมไม่ใช่คนเก่ง และคุณจะให้คนอื่นเก่งเหมือนผมก็คงไม่ได้** ถ้าไม่คิดว่าคนเราต้องเหมือนกันซึ่งมันก็เป็นไปไม่ได้อยู่แล้ว

เพราะฉะนั้นเหตุผลที่พูดว่าตนไม่ใช่คนเก่ง เพราะรู้อยู่แก่ใจแล้วว่าตัวเองเป็นชิ้นส่วนหนึ่งของความหลากหลายที่ไม่จำเป็นต้องเหมือนคนอื่น

ยิ่งพูดไป อาจทำให้บางคนยิ่งรู้สึกมีหงสงสัยอะไรต่อมิอะไรเพิ่มมากยิ่งขึ้น จนกระทั่งอาจมีบางคนเริ่มคิดว่า **ฉันกำลังเป็นบ้าไปแล้วหรือเปล่า**

เธอคงไม่รู้ว่าฉันกำลังสรุปลงไปว่าอย่างไร สุดท้ายนี้จะบอกให้ก็ได้ว่า **คนเดินหลงป่าก็คือคนที่หลงตัวเอง จนกระทั่งคิดทำอะไรต่อมิอะไรไกลความจริงจากใจตนเองออกไปเรื่อย ๆ**

ซึ่งคนผู้ที่มีจิตใจตกอยู่ในสภาพเช่นนี้ ก็เหมือนกับ**ชีวิตตกรกทั้งเป็น** ส่วนผู้ที่เห็นความจริงได้แล้วคงไม่คิดเหยียบย่ำซ้ำเติมคนเหล่านั้น หากน่าจะรู้สึกเมตตาสงสารมากกว่า ถ้าใครคิดเหยียบย่ำซ้ำเติม ตัวเองนั้นแหละที่กำลังเดินตามรอยเขาไปอย่างปราศจากการรู้สึกได้

สุดท้ายนี้ใคร่ขอฝากไว้ว่า **แท้จริงแล้วความหมายของป่าก็คือป่ามนุษย์ ส่วนความหมายของธรรมชาติ ก็คือธรรมชาติที่อยู่ในใจมนุษย์นั่นเอง**

หากแต่ละคนสามารถหวนกลับมาพิจารณาค้นหาความจริงซึ่งอยู่ในใจตนเองให้ได้ ไม่ว่าจะรู้สึกว่ามีปัญหาอะไรเกิดขึ้นก็ตาม ย่อมรู้ได้ว่า ก่อนที่จะมองธรรมชาติโดยมุ่งไปยังสิ่งซึ่งอยู่ในใจผู้อื่น น่าจะมองเห็นความจริงจากธรรมชาติที่อยู่ในใจตัวเองให้ชัดเจนได้ก่อน แล้วจึงเริ่มต้นจากจุดนั้น

วิถีทางที่ได้ชี้แนะไว้ในขั้นสุดท้ายนี้ใช่หรือไม่ ที่น่าจะเป็นทางออกมาพบแสงสว่างได้อย่างแท้จริง หลังจากการเดินทางป่ามาแล้วไม่ว่านานมากแค่ไหน

ดังนั้นการกล้าเปิดเผยความจริงที่อยู่ในใจตนเองจากการปฏิบัติท่ามกลางความหลากหลายของเพื่อนมนุษย์มาแล้วในอดีตอย่างปราศจากความรู้สึกเลือกที่รักมักที่ชัง ยิ่งเป็นมุมซึ่งรู้ว่ามีคนที่ยังคงรังเกียจ หากกล้าที่จะเข้าไปสัมผัสโดยการแสดงออกจากจิตใจที่ให้ทุกสิ่งทุกอย่างได้แล้ว สามารถนำมาเปิดเผยให้เป็นวิทยาทาน หรืออีกนัยหนึ่ง สอนคนด้วยชีวิตที่เป็นจริงทั้งหมด จิตใจตัวเองนั้นแหละที่พึงได้รับสิ่งอันทรงคุณค่าอย่างยิ่ง

16 ธันวาคม 2545